

***A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat
Pedagógiai Szolgáltató Központ
szerepe és feladatai
a kompetenciaalapú oktatás elterjesztése érdekében***

Készült a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Programja keretében,
az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.

Budapest, 2007. február 10.

Összeállította:

Hajdú Györgyné
szakmai vezető, igazgató

szem.hu-projekt

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	3
2. A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Pedagógiai Szolgáltató Központ – a szem.hu-projekthez szorosan kapcsolódó – fő tevékenységei	4
2.1. Szaktanácsadás	5
2.2. Pedagógiai értékelés.....	5
2.3. Pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése	5
2.4. Pedagógiai tájékoztatás, szakmai információ.....	5
2.5. Pszichológiai és szociálismunkás-hálózat (segítő szolgáltatás) működtetése.....	6
3. A szem.hu-projekt célja.....	6
4. A projekt célcsoportjai	8
5. A projekt megvalósítói	9
6. A projekt tartalma, tevékenységei.....	11
6.1. A projektben megvalósuló képzések.....	12
6.1.1. A kompetenciaalapú oktatási programcsomagok alkalmazását segítő képzések... 14	
6.1.2. A vezetői kompetenciák fejlesztését segítő képzések	18
6.1.3. Az IKT alkalmazására felkészítő képzések.....	19
6.1.4. Érzékenyítő képzések.....	21
6.2. Közbeszerzési eljárás	22
7. Hogyan tovább? Lehetőségeink a program továbbvitelére és a fejlesztésére	23

„Kutassuk és találjuk meg azt a módszert,
a tanítók kevesebb munkája mellett
jobb legyen az eredmény,
több legyen a fény.”
/Comenius/

1. Bevezető

Másfél évvel ezelőtt lázas izgalommal és munkával kezdtük el a 2005/2006-os tanévet, hiszen az évindítás nem egyszerű feladatai mellett október közepéig kellett benyújtanunk a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1-es intézkedésében a kompetenciaalapú oktatás elterjesztésére kiírt pályázatra készített dokumentációt.

Pályázatunknak a **szem.hu-projekt** címet adtuk. Miért pont ezt? Két okot is említhetünk: Az egyik ok az, hogy logónkban egy szemgolyó található, a másik ok pedig intézményi céljainkból ered. Munkatársaink nagy elhivatottsággal végzik mindennapi munkájukat, miközben a pedagógiai elmélet és gyakorlat közelítésére törekednek. Segítik a pedagógusokat nevelő-oktató munkájuk megújításában, hatékonyságuk növelésében, lelki egészségük megőrzésében. Ebben a folyamatban ugyanakkor leglényegesebb **szempont** a gyermek mindenkifelett álló érdekének érvényesülése.

A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Pedagógiai Szolgáltató Központ (PSZK) alkalmazottaiként a kerületben lévő nevelési-oktatási intézmények (óvodák, általános iskolák, gimnáziumok) részére nyújtunk pedagógiai, pszichológiai szolgáltatást. A kerület nevelési-oktatási intézményeibe felhalmozott tapasztalatokra építve olyan informáló, tanácsadó, segítő eljárásokat és módszereket alkalmazunk, amelyekkel hozzájárulunk az eredményes pedagógiai munkához. Olyan szakmai szolgáltatást megvalósítása érdekében tevékenykedünk, amely

- a társadalmi befogadást és egyenlő esélyt szolgálja,
- hozzájárul az élethosszig tartó tanulás megalapozásához,
- támogatja a nevelési-oktatási intézményeknek a változó világ követelményeihez való igazodását, új kulcskompetenciák elsajátítását.

Szolgáltatásainkat olyan szervezetben valósítjuk meg, ahol a munkatársak azonosulnak az intézmény minőségi célkitűzéseivel; saját tevékenységük folyamatos javítására készek és képesek; elkötelezettek a szervezet állandó megújítására; a változó körülményekhez való kreatív alkalmazkodásra; alapelvnek tekintik az eredményes és hatékony minőségi munkát.

Úgy véljük, ennek is köszönhető, hogy a 21 nyertes szakmai szolgáltató egyike lettünk.

2. A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Pedagógiai Szolgáltató Központ – a szem.hu-projekthez szorosan kapcsolódó – fő tevékenységei

A PSZK megalakulásakor – 1987-ben – néhány szaktanácsadóval kezdett hozzá a törvényben meghatározott feladatainak ellátásához. Az azóta eltelt 20 év alatt nemcsak a szaktanácsadóink száma növekedett meg, hanem az újabb speciális feladatok felvállalása miatt mentálhigiénés- és szociálismunkás-csoporttal bővült személyi állományunk. A létszámnövekedést az is szükségszerűvé tette, hogy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításával, 1996-ban kilencre bővült az ellátandó szakmai feladatok száma, s a célcsoportok köre is kiegészült a fenntartókkal és a diákönkormányzatokkal.

A Pedagógiai Szolgáltató Központban dolgozó valamennyi munkatárs folyamatosan fejleszti tudását. Rendszeresen részt veszünk konferenciákon, az akkreditált 120 órás képzést valamennyi szaktanácsadó elvégezte, és 80%-uk szakvizsgázott. A pszichológusok nagy többsége szakpszichológus, ketten doktori címmel rendelkeznek.

Intézményünk 2001-ben kezdte meg a COMENIUS I. PSZSZ intézményi modell kiépítését, melyet 2003-ban a monitoringgal sikeresen fejezett be. E folyamat eredményeképp felerősödött a partnerközpontú szolgáltatási szemlélet és a szervezeti kultúra fejlesztésének igénye. 2004-ben a fenntartó minőségirányítási programjával szinkronban, arra építkezve alkottuk meg saját minőségirányítási programunkat. A stratégiai célokat az éves munkatervünkben bontjuk le operatív célokká, és ezekhez rendeljük aktuális feladatainkat. Szolgáltatási kínálatunkat az intézmények szakmai igényeihez, fejlesztési elképzeléseikhez igazítva állítottuk össze, melyet minden tanév végén felülvizsgálunk.

Az elmúlt években fokozódott az egyéni szaktanácsadás, ill. az óralátogatással egybekötött intézményi tanácsadás iránti igény. Minden tanévben végeztünk kerületi szintre kiterjedt tematikus vizsgálatokat. A fenntartó mérési rendszerének részeként a következő években elsősorban a neveltségi vizsgálatokhoz, ill. a tantárgyi mérésekhez kapcsolódóan tervezzük ezeket. A mérések eredményeire alapozva szervezzük a pedagógusok képzését, s szakmai fórumokat hozunk létre a problémák helyi feltárása és hatékony kezelése érdekében.

Intézményünk korszerű, jól felszerelt infrastrukturális háttérrel rendelkezik. A számítógépes oktatóteremben megtalálható minden olyan számítógépes hardver és prezentációs eszköz, mely a korszerű és hatékony képzéshez szükséges, ehhez természetesen nagymértékben járult hozzá a szem.hu-projekt keretében megvalósított informatikai fejlesztés. Gazdálkodásunkra a kiegyensúlyozott, takarékos, tudatos pénzfelhasználás jellemző. A költségvetés

összeállításakor egyik legfontosabb cél a biztonságos, ésszerű fejlesztéseket szem előtt tartó gazdasági háttér nyújtása.

2.1. Szaktanácsadás

A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Minőségirányítási Programja megfogalmazta intézményünk tevékenységével kapcsolatos fenntartói igényeit, elvárásait: az óvodák, iskolák és a pedagógusok munkájának segítségét szaktanácsadással, pedagógiai értékeléssel, pedagógiai tájékoztatással. Ez magában foglalja a nevelő-oktató munka helyzetének feltárását, elemzését, javaslattételt az óvodák és általános iskolák vezetői, pedagógusai, valamint a kerületi önkormányzat számára.

2.2. Pedagógiai értékelés

2004-ben a fenntartó és a kerületi közoktatási intézmények is elkészítették saját minőségirányítási programjukat, melyben a törvényi előírásoknak megfelelően megtervezték a következő 5 év mérési, értékelési és ellenőrzési rendszerét, melynek működtetése a PSZK feladata. Tanácsadói csoportunk ez alapján 2008-ig ütemezte a kerületi szintű tanulói tudásszint- és neveltségi méréseket.

A szaktanácsadóink és tantárgygondozóink részt vesznek az országos mérések, vizsgálatok kerületi szintű szervezésében. Ezenkívül az intézmények igényei szerint segítenek a helyi mérési, értékelési rendszer működtetésében.

2.3. Pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése

A továbbképzések, tanfolyamok fontos helyet foglalnak el a pedagógus személyiségének fejlesztésében, szakmai kultúrájának, módszertani ismereteinek bővítésében. Intézményünk alkalmazotti közössége (tanácsadók, pszichológusok, szociális munkások) a tanfolyami, képzési igényekre gyorsan reagálnak, s gyakran ők maguk előadói, tréneri a továbbképzéseknek.

2.4. Pedagógiai tájékoztatás, szakmai információ

A pedagógiai tájékoztatás sokféle formában történik kerületünkben. Személyesen vezetőikkel, pedagógusokkal, munkaközösségekkel, nevelőtestületekkel való találkozás során: beszélgetés, előadás, tájékoztatás, tréning formájában.

A pedagógiai tájékoztatás egyik jól használható eszköze a már harmadik éve működő honlap, ahol folyamatosan, naprakészen informálódhatnak a honlap felkeresői.

A PSZK könyvtára a szakmai információkat, adatokat és tanügyi dokumentumokat (tantervek, tankönyvek, segédletek stb.) gyűjti, tárolja és dolgozza fel, ill. az ezekhez való olvasói hozzáférést biztosítja. A médiatár az oktató-nevelőmunkában jól felhasználható videofilmeket és CD-ket, hangkazettákat gyűjt és kölcsönöz a kerületi oktatási intézményeknek.

Tizenharmadik éve, évente három alkalommal jelennek meg az intézmények életét bemutató aktuális információk a Pedagógiai Szolgáltató Központ információs újságjában, a Krétakörben.

2.5. Pszichológiai és szociálismunkás-hálózat (segítő szolgáltatás) működtetése

A pszichológiai csoport már több mint tíz éve segíti a pedagógiai munkát, mely egyrészt az intézmények alapvető szocializációs folyamataihoz kapcsolódó tennivalókat jelenti, másrészt a személyiségzavarok, tanulási nehézségek, társas beilleszkedési problémák, deviáns jelenségek megelőzését, korai jelzéseinek felismerését és a megoldásban való közreműködést, a prevenciót és a korrekciót.

A pszichológiai csoport mellett másik, fontos segítő szerepet betöltő csoport tagjai a szociális munkások. Ők 6-7 éve kerültek a PSZK-ba. Tevékenységük szorosan kapcsolódik a gyermekvédelmi szaktanácsadóéhoz.

3. A szem.hu-projekt célja

A rendszerváltozást követő gazdasági, technológiai és társadalmi változások a közoktatási rendszert nagy erőpróba elé állították. A kutatások és mérési tapasztalatok egyaránt azt támasztják alá, hogy a hazai közoktatás tartalmának és módszertanának átalakítása, megújítása elodázhatatlan. A hangsúly a hagyományos tartalomközpontú oktatásról, a kompetenciák, a képességek, készségek és az alkalmazásképes tudás fejlesztésére tevődik át.

Az oktatásnak alkalmazkodnia kell a munkáltatók igényeihez, akik elsődlegesen nem a munkavállaló lexikális tudására kíváncsiak, hanem az adott feladat eredményes megoldása, a kreativitás, az együttműködés mikéntje az elsődleges számukra. Az ilyenfajta fejlesztéshez a közoktatási intézményekben módszertani megújulásra, újfajta tanítási stratégiák kialakítására, korszerű tanításszervezési technikák alkalmazására van szükség. A kompetenciaalapú oktatás – melynek elterjesztésében való közreműködésre vállalkoztunk a projekt tervezése és megvalósítása során – célja az, hogy a tudást készség-szinten sajátítsák el a felnövekvő generáció tagjai, hogy minden helyzetben képesek legyenek a tanultakat alkalmazni. Ehhez

különösen fontos a kisgyermekkorban (óvodás és kisiskolás korban) elsajátítható alapképességek és készségek fejlesztése, mely meghatározza a későbbi tanulást és a munkaerőpiacon való helytállást.

Ha a Nemzeti Fejlesztési Terv és a Köznevelési Stratégia, valamint a piacgazdaság igényei által megfogalmazott kulturált, rugalmas, önálló, tanulékony, lehetőleg kreatív és a megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkaerőt, kiváltképp pedagógusokat kívánunk képezni, akkor – meggyőződésünk szerint – a hagyományos tudásalapú oktatás helyett a kompetenciák fejlesztésén alapuló, azokat előtérbe helyező oktatás-nevelés elterjesztése, gyakorlati alkalmazásának segítése az egyik legsürgősebben megoldandó feladat.

A fent jelzett megújuláshoz az NFT I-en belül, a HEFOP-pályázatok keretében oktatási programcsomagokat dolgoztak ki, melyek tesztelése 2 évvel ezelőtt kezdődött meg és jelenleg is zajlik. A mi – projektben vállalt – feladatunk a programcsomagok használatára való felkészítés (képzés), a terjesztés, az adaptációs és implementációs folyamatok tanácsadói, mentori segítése, a jó gyakorlat keresése és bemutatása, a hálózatépítés, valamint a fejlesztési folyamat fenntartása.

A pályázat megírásakor éppen ezért arra törekedtünk, hogy olyan projekttervet készítsünk, melynek megvalósításával a Pedagógiai Szolgáltató Központ tanácsadói és pszichológusai a kompetenciaalapú oktatási programcsomagok szakszerű használatára felkészülve képessé válnak arra, hogy támogatásukkal a fejlesztő csoportok a kerület intézményeiben az adaptációt és implementációt sikeresen vigyék véghez. A projekt eredményeként – várakozásunk szerint – megújul a pedagógusok módszertani kultúrája, alkalmassá válnak az infokommunikációs technikák bevitelére a mindennapi gyakorlatukba. A céljaink között szerepel az is, hogy a pedagógusok a kor színvonalán és eszközeivel tudjanak az egyéni különbségekhez szakszerűen alkalmazkodni, és egyénre szabott fejlesztést eredményesen megvalósítani.

Fentiekből kiindulva pályázatunkban, a szem.hu-projekt céljaként a következőket fogalmaztuk meg:

- Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetenciaalapú képzés és oktatás feladataira. A tudásalapú iskolarendszer fejlesztése, alkalmassá tétele a kompetenciaalapú nevelés, oktatás megvalósítására, s ezáltal hozzájárulni a tanulók esélyegyenlőségének biztosításához, a munkaerő-piaci esélyük növeléséhez.
- A kompetenciaalapú óvodai és iskolai programcsomagok implementációjának, a köznevelési intézményrendszerbe való beépülésének elősegítése.

- Új tudások megszerzése és terjesztése, az együttműködő intézmények pedagógiai programjába való sikeres implementálása és azok meghonosítása. Az integrációs és inkluzív jó gyakorlatok és programok elterjesztése, bevezetésének támogatása.
- Disszemináció, multiplikáció és fenntarthatóság biztosítása az együttműködés folyamán felhalmozódott tudások átadása érdekében.
- Az oktatásirányításban, fenntartói szerepkörben, intézményvezetői beosztásban dolgozók, pedagógusok munkáját segítő szakemberek, a szülők és a civil szervezetek tagjainak felkészítése a kompetenciaalapú oktatás elterjesztésében való részvételre az ebből adódó feladatok sikeres végrehajtása érdekében, azaz a szűkebb és tágabb pedagógiai környezet érzékenyítése és felkészítése a modernizációs törekvések befogadására.
- A digitális tartalomfejlesztés eredményeinek alkalmazása a nevelő-oktató munkában.
- Hálózatépítés és szervezetfejlesztés keretén belül az új tudástartalmú szaktanácsadói tevékenység biztosítása, a szolgáltató szerep- és feladatkör szélesítése.

4. A projekt célcsoportjai

Projektünk elnevezésében is utaltunk arra, hogy soktényezős a szakmai fejlesztési koncepciónk, s különböző szempontokat vettünk figyelembe a tervezéskor. A szempontok között lényeges elem volt, hogy kikkel és kiknek az érdekében vállalkozunk a modernizációs feladatok végrehajtására. A bevezetőben már utaltam arra, hogy legfőbb szempont munkánkban a gyermekek, az óvodások és az iskolások mindenek felett álló érdekeinek érvényesülését, kompetenciabővülését elősegíteni. Ugyanakkor a gyermekek, mint célcsoport közvetetten jelennek meg a szem.hu-projektben. A mi feladatunk, hogy elsősorban a pedagógusokat segítsük a módszertani megújulásban, az attitűd-, a szemléletformálásban, s egyúttal érzékenyítsük a felnőtt társadalmat, a fenntartó döntéshozó és döntés-előkészítő munkatársait, a pedagógiai munkát segítőket és a szülőket a fejlesztés befogadására, meghonosítására. Mindehhez természetesen szükséges volt a Pedagógiai Szolgáltató Központ munkatársainak felkészítése, tudásbővítése is. Elsődleges feladatunk tehát a Támogatási Szerződés aláírása után, illetve már azt megelőzően is képzőink, trénerünk képzésének, felkészítésének megszervezése volt. A bírálati és a szerződéskötési határidő elcsúszása miatt azonban nem kis fejtörést okozott, hogyan tudjuk az általunk elképzelt feladatütemezést és a végső határidőt, a projekt befejezésének időpontját tartani, a vállalt feladatokat sikeresen

megvalósítani. Az – akkor még – OMAI (jelenleg OKM TI) munkatársaival kialakított napi kommunikációs kapcsolatnak köszönhetően – bár még nem volt aláírt támogatási szerződésünk –, 2006. március 1-jével terveiknek megfelelően elkezdhattuk a projekt kivitelezését.

2006. május 9-én írtuk alá a HEFOP-3.1.4 – „A kompetencia-alapú oktatás elterjesztése” – szem.hu-projektünk megvalósítását elősegítő támogatási szerződést. Az első hónapok eseményei elsősorban a projektépítéséről és a megvalósítók szervezetfejlesztéséről szóltak. Májusban kezdődött meg és 2006 nyarán fejeződött be képzőink képzése Pilisborosjenőn a sulinova Kht. szervezésében.

5. A projekt megvalósítói

A Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1-es intézkedésében egy újfajta tudás jelenik meg a közoktatás területén belül, s az eltérő képességek fejlesztése érdekében mindennaposá válik a tanítás-tanulás folyamatában a kompetenciaterületekhez kapcsolódó képzési modulok gyakorlati megvalósítása. Az óvodák és iskolák képessé válnak a kompetenciaalapú tudás befogadására. A modernizációs folyamatba bevonni kívánt óvodapedagógusok, tanítók, tanárok, iskolapszichológusok, szülők magas létszáma miatt, nagy hangsúly esik a menedzsmenti tevékenységre. A háromfős menedzsment tevékenységét egy projektasszisztens segíti.

A **menedzsment** tagjai:

- Locsmáncsi Alajos – projektmenedzser (iskolaigazgató, gyógypedagógus)
- Hajdú Györgyné – szakmai vezető (PSZK igazgatója, tanár)
- Tóbi Tímea – gazdasági vezető (PSZK – igazgatóhelyettes)

Kompetencia-halmazunkat az alábbiak jellemzik:

Tanár, gyógypedagógus, közoktatási vezető, pedagógiai és minőségügyi tanácsadó, közoktatási szakértő, gazdasági vezető, intézményvezetői és mérésügyi gyakorlat, projektvezetői és képzésvezetői tapasztalat.

Képzőink a továbbképzések szervezése és megvalósítása mellett egyben implementációs, mentori, folyamattanácsadói és kompetenciaterületi szaktanácsadó tevékenységet is végeznek, segítve ezzel a képzéseken elsajátított tudás beépítését, meggyökereztetését az intézményi (óvodai és iskolai) gyakorlatba. A tízfős képzői csoportból nyolcan saját, belső munkatársunk.

A projekt hosszú távú sikere szempontjából fontos, hogy a pályázatunkban részt vevő tizenkét óvoda és hat általános iskola létrehozza saját **fejlesztő csoportját**, akik segítik az egyes pedagógusok képzéseken elsajátított tudását szervezeti szintre integrálni. Az óvodákban a fejlesztőcsoport két főből, míg az iskolákban a szélesebb vertikumú kompetenciaterületek miatt négy főből áll. Az 1. sz. táblázat tartalmazza a projekt első körös működési területét.

Intézmény neve, címe	Intézményvezető
Csupa-Csoda Óvoda 1133 Budapest, Hegedűs Gy. u. 123-125.	Rozmis Attiláné
Futár Óvoda 1131 Budapest, Futár u. 23-25.	Kőhalmi Edit
Gyermekkert Óvoda 1134 Budapest, Tüzér u. 62.	Madarász Katalin
Gyöngyösi Óvoda 1131 Budapest, Gyöngyösi út 69-71.	Molnár Miklósné
Gyöngyszem Óvoda 1138 Budapest, Gyöngyösi sétány 5.	Kisléghy Magdolna
Hétszínóvoda Óvoda 1133 Budapest, Gogol u. 32.	Polgár Andrásné
Madarász Viktor Óvoda 1131 Budapest, Madarász Viktor u. 3.	Meggyes Jánosné
Meseövi Óvoda 1139 Budapest, Esküvő köz 4.	Kovács Béláné
Napraforgó Óvoda 1135 Budapest, Petneházy u. 69-71.	Horváth Istvánné
Varázskarika Óvoda 1138 Budapest, Karikás Frigyes u. 12.	Müller Anna
Vizafogó Óvoda 1138 Budapest, Vizafogó sétány 4.	Fisi Károlyné
Zöld Ág Óvoda 1133 Budapest, Kárpát u 25-27.	Somosi Jánosné
Eötvös József Általános Iskola 1131 Budapest, Futár u. 18.	Cserhátiné Gémesi Gyöngyi
Gárdonyi Géza Általános Iskola 1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 8-10.	Bodóczy Dezsőné
Herman Ottó Általános Iskola 1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 35.	Bencze Erzsébet
Kék Általános Iskola 1133 Budapest, Pannónia u. 88-90.	Tarján András
Prizma Általános Iskola és Óvoda, EGYMI 1134 Budapest, Váci út 57.	Locsmándi Alajos
Vizafogó Általános Iskola 1138 Budapest, Vizafogó sétány 2.	Szenteiné Bukovinszky Katalin

[1. sz. táblázat]

Alapvetőnek tartjuk, hogy egy olyan projektépítés valósuljon meg, amelyben minden résztvevő megtalálja saját maga helyét és szerepét, s ezáltal aktívan vesz részt a szerep- és feladatvállalásban. A projektépítés alkotóeleme az a szervezetfejlesztési program, amelybe mindenki bekapcsolódik, aki a program kidolgozásában részt vesz.

6. A projekt tartalma, tevékenységei

Pedagógiai Szolgáltató Központunk a kerület szakismereteinek bázisa. Ezeknek az ismereteknek a frissítése elengedhetetlenül fontos a pedagógiai kultúra megújításának elősegítése érdekében. A PSZK munkatársai az elmúlt tanév végén, valamint a nyári szünetben felkészültek a képzésekre, hogy autentikus módon tudják közvetíteni a kompetenciaalapú neveléssel, oktatással kapcsolatos tudást. Az elsajátított ismereteket a kerület 18 intézményében dolgozó szakemberek számára szervezett képzéseken adták, illetve adják tovább a pályázati kiírásban szereplő moduláris rendszerben. A tudás áramlásának következő állomása már a fejlesztő intézményekben található, ahol a hagyományos pedagógiai eszközrendszer új formákkal és tartalmakkal való megtöltése kezdődik meg. A kiképzett pedagógusok fogják saját iskolájukban, óvodájukban elvégezni az implementációt, a pedagógiai programba való beillesztést, hogy az intézményükben fellelhető tudáshalmaznak kovásza legyen a frissen megszerzett ismeret. Ahhoz azonban, hogy a pedagógiai paradigmaváltás a kerületi intézményekben fenntartható legyen, hálózatra, illetve annak építésére, fejlesztésére van szükség. A projekt egy adott szakaszában a PSZK munkatársaiból a hálózatépítés feladatára koncentrálnó csapat szerveződik. A képzők, az óvodavezetők, valamint az iskolaigazgatók a célcsoportjai azoknak a szervezetfejlesztési alkalmaknak, amelyeken tréningelemek segítségével teszik magukat és az intézményüket nyitottá az új tudás- és eszközrendszer befogadására. Mindezen tartalmi fejlesztéseket a pályázott és közbeszerzés során megvásárolt digitális eszközök hatékonyan támogatják. A projektvezetés végigkíséri a párhuzamosan folyó tevékenységeket a projekt célkitűzéseinek megvalósítása érdekében.

A projekt legfőbb tevékenységei felsorolásszerűen:

- **Projektvezetés**
- **Hálózatépítés**
 - Projektépítés – szervezetfejlesztés
 - Szupervízió
- **Képzések**
 - Képzések (pedagógusok)
 - Képzők képzése
 - Intézményi fejlesztőcsoportok képzése
 - Kompetenciaalapú programcsomag alkalmazása

- A számítógép alkalmazásának lehetőségei
 - Sulinet Digitális Tudásbázis keretrendszere
 - Kompetenciaterületek - képzési modulok.
- Képzések (intézményvezetők)
 - Változáskezelés
 - Projektmenedzsment
- Képzések (érzékenyítés)
 - Fenntartó – civil szervezetek tagjai
 - Intézményvezetők
 - Pedagógiai munkát segítők (dajka)
 - Szülők
- **Implementáció**
 - Pedagógiai Programba való beillesztés
 - Tartalmak és eszközrendszer meghonosítása
 - Előadások, értekezletek
- **Disszemináció – multiplikáció**
 - Információs és kommunikációs anyagok
 - Programprospektus
 - Honlapfrissítés, feltöltés
 - Pedagógus-klub
 - Szülő-klub
- **Publikációk-tanulmányok**
 - Intézménylátogatás (TIOK)
 - Tájékoztató rendezvények (szakmai fórum, konferencia)
 - Szaktanácsadói tevékenység
- **Háttértevékenységek**
 - Minőségfejlesztési tevékenységek
 - Informatikai tevékenységek
 - Szakértői tevékenység

6.1. A projektben megvalósuló képzések

A pályázatban arra vállalkoztunk, hogy a két éves fejlesztő munka során közel 300 fő képzését végezzük el. A szem.hu-projekt célkitűzései között sikerkritériumként 250 pedagógus és 100 nem pedagógus (fenntartó, pedagógiai munkát segítő, szülő) képzése,

érzékenyítése szerepel. A pedagógusok számára egyes képzések elvégzése kötelező jellegű, míg vannak általuk választható modulok is. A nem pedagógusok érzékenyítő képzéséhez a tartalmat és a módszereket is nekünk kellett megválogatni, összeállítani.

Képzőink tizenhárom tanfolyam képző-képzését végezték el. Az elmúlt félévben megszereztük ezen képzések indítási engedélyét. Az indítási engedélyek zömében 5 évre szólnak. A tanfolyamok akkreditáltak, a projekt (és a 3.1.3 intézkedés) résztvevőinek térítésmentesek. A 2. sz. táblázatból jól látható, hogy az egyes képzéseken hányan vettek részt a 2006/2007-es tanév első félévében, és hány fő képzését szerveztük a második félévre.

Képzések (pedagógusok)		
Tartalmi területek	I. félév	II. félév
óvodai	118	
szövegértés 1-4.	24	
szövegértés 5-8.	13	
matematika 1-4.	20	
matematika 5-8.	14	
idegen nyelv 7-12.		15
életpálya 1-6.		8
szociális 1-6.		9
szociális 7-12.		10
szám. alap	29	23
SDT	28	94
változáskezelés	20	
projektmenedzsment	20	
Összesen	286	159

[2. sz. táblázat]

A létszámokat tekintve jól látható, hogy a képzések szervezése az elvártaknak megfelelően alakult. Az intézményvezetők és az óvodapedagógusok képzése a projekt-terv szerint lezajlott. A második félévben négy alapképzésre kerül még sor, illetve időben parallel módon történik a tanítók, tanárok informatikai képzése is.

Érzékenyítő képzések	Megvalósult	Még nem valósult meg
fenntartói	20	
intézményvezetői		18
pedagógiai munkát segítők (dajka)	60	
szülők		30
Összesen	80	48

[3. sz. táblázat]

A 3. sz. táblázat a nem pedagógusok részére szervezett érzékenyítő tréningek létszámadatairól ad tájékoztatást.

6.1.1. A kompetenciaalapú oktatási programcsomagok alkalmazását segítő képzések

A kompetenciaalapú oktatási programcsomagok alkalmazását elősegítő képzések alapvető célja a programcsomagok elméleti, pedagógiai, pszichológiai, szakmai, módszertani hátterének, dokumentumainak, fejlesztési feladatainak, és a modulok használatának elvi és gyakorlati megismerése. A képzések arra is irányulnak, hogy a résztvevők alkalmassá váljanak az oktatási programcsomagok helyi viszonyokra történő adaptálására, s az adott kompetenciaterülethez készített modulokat képesek legyenek beilleszteni saját tanmenetükbe.

◆ Óvodai programcsomag – Képzők: Bódi Ferencné és Fehérvári Krisztina

A képzés célja a magyar óvodapedagógia hagyományaira és eddigi eredményeire építve a kompetenciaalapú óvodapedagógiai gyakorlat meghonosítása óvodáinkban. A magyar óvoda a közoktatás jól működő eleme, amelyben a továbbfejlesztés lehetőségei is adóttak. A képzés a jó gyakorlat megőrzése mellett programcsomag ajánlásával az óvodapedagógiában fellelhető hiányok, esetleges ellentmondások feloldására törekszik, mely magába foglalja a folyamat megtervezését, megszervezését és értékelését segítő eszközöket. A program lényege a gyermekre irányuló figyelem, a fejlesztési lehetőségek által szabályozott tanítási stratégiák elterjesztése.

A képzés során a résztvevőknek módjukban állt összevetni a továbbképzésen elhangzott komplexitás, integráció, inklúzió, differenciálás értelmezését a saját értelmezésükkel. Az előadások mellett sajátélményű műhelymunka, irányított beszélgetés, tapasztalatok megbeszélése és a felmerülő kérdések megvitatása nagy szerepet kaptak a tanfolyamon. 116 óvodapedagógus végezte el sikeresen a képzést.

◆ Szövegértés-szövegalkotás programcsomag az 1–4. évfolyamon – Képző: Tarján Éva

A továbbképzés lehetőséget adott a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaalapú oktatási programcsomag jellemzőinek megismerésére, miszerint a kisiskolások nevelésének legkiválóbb hagyományait megőrizve és továbbfejlesztve, az alternatív pedagógiák jól bevált gyakorlati tapasztalatait felhasználva, egyúttal a neveléstudomány legújabb eredményeire is építve új utakat keres a kisiskolások kommunikációs kultúrájának, a szövegértés, szövegalkotás kompetenciaterületének a mainál eredményesebb fejlesztéséhez. A képzésen 24 tanító vett részt.

◆ **Matematika programcsomag az 1–4. évfolyam számára – Képző: Ligetfalvi Mihályné**

A továbbképzés célja, hogy az általános iskola 1-4. osztályában tanítók felkészülhessenek a programcsomagok alkalmazására a matematikaórákon és a különböző műveltségterületeken (testnevelés, ember a természetben, magyar nyelv és irodalom, művészetek), valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon.

A továbbképzés tartalmi elemei:

- A kompetenciafejlesztés fogalma, ezen belül a matematika-kompetencia értelmezése.
- A kompetenciaalapú oktatás fejlesztendő területei és ezek fejlesztési lehetőségei.
- A programcsomag szerkezete, tartalmi jegyei, elemei, az elemek közötti összefüggések.
- A matematika kompetenciaterület módszerei, kiemelten a differenciálás és a kooperatív technikák.
- A kompetenciaalapú matematikaoktatás eszközei.
- Az általános gondolkodási képességek (a rendszerező képesség, a kombinatív képesség, az induktív és deduktív gondolkodás) fejlesztésének lehetőségei.
- A programcsomag tartalmi elemeinek adaptálási módja a helyi sajátosságok figyelembevételével.

A tartalmi elemek megismerése lehetőséget teremtett a kompetenciaalapú matematikatanítási gyakorlat meghonosítására a képzésen részt vevő kollégák (20 fő) iskoláinak alsó tagozatán.

◆ **Szövegértés-szövegalkotás programcsomag az 5–8. évfolyamon – Képző: Pusztai Katalin**

A képzés során a pedagógusok megismerkedhettek a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterület: fejlesztési célkitűzéseivel és elveivel, dokumentumaival, programcsomagok a helyi igényekhez való adaptálhatóságával, továbbfejlesztettségével.

A program tartalmi elemei a következők:

- A szövegértés-szövegalkotás kompetencia fejlesztése az információfeldolgozást megvalósító kognitív képességek (tudásszerzés, kommunikáció, gondolkodás, tanulás), valamint a szociális és egyéni kompetenciák egy idejű fejlesztésével valósul meg.
- Az eszközrendszer a nyelvi kompetencia és performancia fejlesztésével a magyar nyelv és irodalom területen kívül a többi műveltségterület eredményes tanulásához is hozzájárul, és növeli a hétköznapi kommunikáció hatékonyságát.

- A program a szövegértési képességeket olyan tanulási folyamatban fejleszti, amely a tanuló és a pedagógus demokratikus együttműködésére, vitáira, eszmecseréire épül, kommunikatív cselekvésekre ösztönöz, önállóságot és kritikai készséget kíván.
- A tanulóknak különböző típusú szövegekkel – akár maguk által elgondolt – műveleteket kell végezniük.
- A foglalkozások megszervezésének alapja az egyéni képességek, problémák, munkatempó. A differenciálás szempontja lehet a tanulók szövegértési vagy/és szövegalkotási problémátípusa, munkatempója vagy a szükséges tanári támogatás mértéke.

◆ **Matematika programcsomag az 5-8. évfolyam számára – Képző: Juhász Gizella**

A továbbképzés célja a kompetenciaalapú matematikatanítási gyakorlat meghonosítása. Az 5.-8. évfolyamokban matematikát oktató tanárok a továbbképzés keretében megismerték:

- a matematikai kompetencia fogalmát, értelmezését
- a kompetenciaalapú oktatás fejlesztendő területeit és ezek fejlesztési lehetőségeit az 5-8. évfolyamokban
- a kompetenciaalapú matematikai programcsomag alapelveit, fogalmát, szerkezetét, tartalmi jegyeit
- a matematika programcsomagban alkalmazott módszereket, kiemelten a differenciálást, a kooperatív technikákat, a projekt-módszert, a matematikai kompetenciák fejlesztésének lehetőségeit

A továbbképzés keretében a résztvevők tájékozódhattak a programcsomag tartalmi elemei közötti összefüggésekben, jártasságot szerezhettek a tartalmi elemek adaptálásában a helyi sajátosságok figyelembevételével.

◆ **Idegen nyelvi (angol, német) programcsomag a 7-12., illetve (francia) 9-12. évfolyamon – Képző: Gerbner Zsuzsa**

A továbbképzés fő célja, hogy a 7-12. évfolyamon tanító pedagógusokat felkészítse és képessé tegye az angol, német és a 9-12. évfolyamon tanítókat a francia nyelvi kompetenciaalapú oktatási programcsomagok alkalmazására. A továbbképzés során a résztvevők tanulmányozzák az oktatási környezet és a programcsomagok viszonyát. Megismerkednek az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésének sajátosságaival. Betekintést nyernek a kooperatív technikákba, valamint a differenciálás módszereibe. Bővítik ismereteiket az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésének módszertanában, valamint

gyakorlati tapasztalatokat szerezhettek a kompetenciaalapú idegen nyelvi programcsomagok használatában.

◆ **Az életpálya-építés kompetenciáinak fejlesztése az 1-6. évfolyam számára – Képző: Puztai Katalin**

A továbbképzés célja az életpálya-építési kompetenciák fejlesztésére létrehozott programcsomagok szerkezetének, pszichológiai, pedagógiai, szakmai, módszertani hátterének, eszközszerkezetének és az eszközszerkezet gyakorlati használatának megismertetése. Cél továbbá az is, hogy a hallgatók váljanak alkalmassá az életpálya-építési programcsomagok helyi viszonyokra történő adaptálására a különböző műveltségterületeken. A továbbképzés időtartamának 20%-ában a kompetencia alapú oktatási programcsomagok pedagógiai, szakmai, módszertani és pszichológiai hátterét bemutató előadásokra kerül sor, 80 %-a pedig gyakorlat orientált műhelymunka. A műhelymunkák során a választott kompetenciaterületek szerint megismerik az oktatási programcsomagok szerkezetét és tartalmát, az iskolai-óvodai felhasználás lehetőségeit, az adaptálás módját, eszközét.

◆ **Szociális, életviteli és környezeti programcsomag az 1-6., továbbá a 7-12. évfolyam számára – Képzők: Schlotter Judit (1-6. évfolyam) és Ruskó György (7-12. évfolyam)**

A két képzés a szociális kompetenciák fejlesztését célzó programcsomagok iskolai használatára készít fel az 1-6., illetve a 7-12. évfolyamon. A szociális kompetencia fejlesztése a megszokott iskolai tevékenységektől részben eltérő gyakorlatot feltételez, a változás igénye az alkalmazott pedagógiai módszertantól a tanári szerepvállaláson át az iskolai mindennapok sok vonatkozására kiterjed. Ez és a szociális kompetenciákat fejlesztő programcsomagok bemutatása a képzés tartalma. A képzés tematikájában az elméleti ismeretektől halad a gyakorlati tudnivalók felé. Először a résztvevők előadásokat hallgatnak meg a programfejlesztés gyakorlatáról és eredményeiről, a programcsomagokról, mint a közoktatás tartalmi szabályozásának egyik eszközéről, a szociális kompetenciák fogalmáról és fejlesztésük szükségességéről. Majd műhelymunkában a differenciálás, a kooperatív tanulás módszertanával, ill. a szociális kompetenciafejlesztés iskolai feltételrendszerével ismerkednek. Végül a szociális kompetencia fejlesztés programcsomagjainak célkitűzéseivel, a tantervekkel, a modulokkal. Betekintést nyernek a szociális kompetenciák fejlesztését célzó programcsomagok három típusába, ezek témáiba (Én és a világ, Én és a másik, Az Én dimenziói, Polgár a demokráciában, Felnőtt szerepek, Tolerancia) és a programcsomagok moduljaiba

A képzés résztvevői feltérképezik az adaptálás módszereit, és képessé válnak a szociális kompetenciák fejlesztését célzó oktatási programcsomag alkalmazására.

6.1.2. A vezetői kompetenciák fejlesztését segítő képzések

Állandó változásban élünk, változtatásra kényszerülünk. Pedagógusként is egyre jobban érzékeljük, hogy nem az állandóságra kell felkészíteni a ránk bízott gyermekeket, hanem meg kell tanítani nekik, hogyan tudnak a környező világ kihívásaihoz felelős módon alkalmazkodni, hogyan lehetnek önmagukkal elégedett, boldog emberek.

Az intézményvezetőkre még nagyobb felelősség hárul, hiszen az eredményesség szempontjából nem mindegy, időben cselekszenek-e, készen állnak-e a változtatásra, képesek-e változni, változtatni, megvannak-e az ehhez szükséges kompetenciáik. Az intézményekben, óvodákban és iskolákban a vezetők feladata, felelőssége a változások hatékony kezelése, a szükséges projektek menedzselése. Éppen ezért a szem.hu-projekt képzéseiben megjelent a vezetők, a projektmenedzsment tagjainak képzése is.

◆ Változáskezelési tréning jellegű továbbképzés – Képzők: Locsmándi Alajos és Ruskó György

A változás olyan jelenség, amellyel az élet minden területén találkozunk, s érezzük annak ránk, illetve az intézményi szervezetre gyakorolt hatásait. Az egész szervezetet, a közoktatási intézmények vezetőit és alkalmazottait érintő folyamat sokszor akadályokat, ellenállásokat hoz a felszínre, melyek megoldásai mellett nem mehetünk el, azokat tudatosan kezelnünk, irányítanunk kell, s ezekre mindannyiunknak fel kell készülnünk.

A tréning jellegű képzés célja, hogy a résztvevők a képzés során egyéni és team-munka keretein belül, valamint kisebb előadások segítségével sajátítsák el a szervezeti ismereteket megalapozó elméleti tudást, a változás kezeléséhez szükséges gyakorlati ismereteket.

A képzés tematikus egységei hozzásegítették a közoktatási intézményekben a vezetői szerepet vállaló kollégákat ahhoz, hogy tudatosan, felkészülten kezeljék intézményeikben a szükségszerűen bekövetkező szervezeti változásokat;

- ismerjék fel azok okait és tudják alkalmazni a lehetséges változásvezetési stratégiákat és taktikákat,
- legyenek képesek a változtatás lépéseinek felépítésére, annak irányítására, a változás szereplőinek azonosítására,
- ismerjék a változtatás feltételeit, annak megteremtéséhez szükséges eszközöket, változáskezelési technikákat,

- tudják elkészíteni egy, az intézményükben tervezett változás forgatókönyvét,
- ismerjék a szervezeti konfliktusok típusait és szereznek jártasságot azok kezelésében,
- alkalmazzák a magatartásváltoztatás és a motiváció eszközeit, ezzel is segítve a minőségi szakmai munka eredményességét.

◆ **Projektmenedzsment ismeretek tréning jellegű továbbképzése közoktatási intézmény pedagógusai számára – Képző: Ruskó György**

Egyre inkább kezd elterjedni a közoktatási intézményekben is a projektekben való gondolkodás, mely a feladatok elvégzését egy nagyon tudatos rendszerbe építve valósítja meg. A projektek sikere azonban nem pusztán a kitűzött szakmai célok elérését jelentik, hanem azt is, hogy az adott célt, mennyi időn belül, és milyen költségekkel vagyunk képesek megvalósítani. Egy projekt csak akkor tekinthető sikeresnek, ha célját a meghatározott követelményeknek megfelelően, időben, és költségkereteken belül valósítja meg, optimalizált személyi és tárgyi feltételek mellett.

A továbbképzés célja, hogy a képzésen résztvevők

- ismerjék a projekt fogalmát, fázisait, közös elemeit,
- ismerjék a projektmenedzsment rendszerek alkotóelemeit, azok alapelveit, módszereit, eszközeit,
- váljanak képessé a szervezetben felmerülő ötletek megfogalmazását követően a projektek megtervezésére, megvalósítására, valamint a projektek koordinált és kontrollált irányítására,
- legyenek képesek elkészíteni a projekt tevékenységbontását, időütemezését és Gantt-diagramját,
- ismerjék meg a team-munka előnyeit és alkalmazási lehetőségeit,
- ismerkedjenek meg az EU-s pályázatok projektmenedzsment elvárásaival, azok tartalmi követelményeivel.

6.1.3. Az IKT alkalmazására felkészítő képzések

◆ **A számítógép alkalmazási lehetőségei a tanítás-tanulás folyamatában – Képzők: Juhász Gizella és Schlotter Judit**

Az „infokommunikációs technológiák” (IKT) olyan új lehetőségként jelentkeznek az oktatásban, melynek alkalmazására fel kell készülnie a pedagógus-társadalomnak. Tapasztalataink szerint mind technikai-alkalmazási hiányosságok, mind módszertani tanácstalanság akadályozza széleskörű alkalmazását. Ennek a hiánynak a pótlását szolgálja a tanártovábbképzés – IKT alapismeretek modulja, mely feldolgozása után a résztvevők

képesé válnak arra, hogy saját pedagógiai gyakorlatukat újragondolják, s beemeljék az IKT adta lehetőségeket. A tanfolyam előkészítője az SDT-képzésnek, melyen a már meglévő ismeretek felhasználásával könnyebb lesz elsajátítani az új eszköz használatát. A hagyományos frontális munkaforma mellett többnyire kooperatív technikákon alapuló, gyakorlatorientált módszereket alkalmazunk. A bemutatott példák, feladatok mind az oktatás gyakran előforduló problémáinak köréből merítenek. A kommunikáció lehetőségeinek bővülésével mód nyílik az oktatás résztvevőinek hatékonyabb együttműködésére is a tanár-tanár, tanár-diák, diák-diák kommunikáció során. Ennek elméleti és gyakorlati megközelítése is megtörténik a modul feldolgozása során. Áttekintjük az IKT alkalmazásának technikai feltételeit, módszertani vonatkozásait, valamint azt az oktatási háttérrel, mely az IKT megjelenését, térhódítását övezi. A résztvevők munkájának értékelése komplex módon, technikai és módszertani megközelítésben történik, a gyakorlati hasznosság és kivitelezhetőség szűrőjén keresztül.

◆ **A Sulinet Digitális Tudásbázis (SDT) keretrendszerének, adatbázisának kezelése és felhasználása a tanítás-tanulás folyamatában – Képzők: Juhász Gizella és Schlotter Judit**

A képzés célja, hogy a résztvevők megismerjék az SDT keretrendszerét, alkalmazási lehetőségeit a tanítás-tanulás folyamatában s szerezzenek jártasságot a rendszer kezelésében, az SDT-n elhelyezett tananyagok keresésében és a tanórán való felhasználásukban. Legyenek képesek az SDT rendszerében önállóan tananyagokat készíteni, szerkeszteni. Ismerjék meg és legyenek képesek az oktatás keretében sikeresen alkalmazni a kollaboratív tananyag-feldolgozás módszereit és felhasználási lehetőségeit.

Az SDT 2004 szeptemberétől áll a tanárok és a diákok rendelkezésére. A rendszer egy olyan új elektronikus tananyag-adatbázis és tartalomkezelő eszköz, amely létrejöttétől fogva minőségileg új lehetőségeket biztosít multimédia-tartalmak eléréséhez és felhasználásához az iskolai oktatásban. Lehetővé teszi eddig nem létező elektronikus oktatási anyagok elérését és felhasználását a mindennapi oktatásban, illetve támogató eszközt biztosít a pedagógusok számára az információgyűjtő, -értékelő és problémamegoldó gondolkodás magasabb szintjeire való felkészítéshez.

A képzés több tematikai egységre bontható, melyekre jellemző, hogy a bemutatást az SDT rendszerében történő önálló munka során végzett gyakorlati feladatmegoldás követi, amelyet a résztvevők, a feladat jellegéből adódóan, egyedül vagy csoportos, kooperatív munkában

oldanak meg. A tanultak ellenőrzése gyakorlati részfeladatok és feladatlapok formájában történik.

6.1.4. Érzékenyítő képzések

Projektünkben a legfontosabb partnereink számára érzékenyítő képzéseket terveztünk, hiszen az ő elkötelezettségük a kompetenciaalapú oktatás iránt az elkövetkezendő években jelentős mértékben befolyásolhatja programunk fenntarthatóságát és sikerességét.

A kompetenciaalapú oktatás elterjesztésében a fenntartó értő együttműködése, felelősségteljes részvétele elengedhetetlen, mert a szakmai szereplők (pedagógusok, szakértők), a szülők mellett a fenntartók partnersége nélkül a fejlesztés kisebb hatékonyságú lesz.

A fenntartói képzés célja az NFT I és NFT II-ben folyó, a közoktatási intézményeket érintő fejlesztési program – a kompetenciaalapú programcsomagok bevezetése – során az esélynövelő és hátránykompenzáló iskolai munka fenntartói oldalról megvalósuló támogatása. A képzés alkalmat nyújt a kompetenciaalapú szemlélet elterjesztésére, a támogató, befogadó attitűd kialakítására, olyan kompetenciakörök aktivizálására, amely segíti a felelős döntéshozást, a fejlesztésközpontú, de a hatékonyságot és eredményességet is szem előtt tartó együttműködést.

A fenntartói képzés célja az volt, hogy a fenntartó képviselőit (alpolgármester, művelődési osztály munkatársai, képviselők, oktatási bizottsági tagok) tájékoztassuk a közoktatási intézményeket érintő fejlesztési programokról. Bemutattuk a szem.hu-projektünk céljait, a hozzákapcsolódó feladatokat, a különböző kompetenciaterületeket. Arra törekedtünk, hogy a fenntartó szemszögéből is felhívjuk a figyelmet a pályázatban rejlő fejlesztési lehetőségekre, illetve az intézményeknek nyújtott eszköztámogatásra. Mindemellett átfogó képet adtunk a közoktatás jelenlegi helyzetéről, a fejlesztés szükségességéről, s rámutattunk az ÚMFT-ben rejlő lehetőségekre, a szakmai szolgáltató, illetve a HEFOP 3.1-es intézkedésben közreműködő közoktatási intézmények terjesztői feladataira, a lehetséges bázisintézményi szerepére. A képzésen 20 fő vett részt.

A tematika összeállításánál figyelembe vettük, hogy a résztvevők között nem mindenki pedagógus munkakört tölt be, nem egyformán tájékozottak a HEFOP 3.1-es pályázatokról.

A képzést nagyon pozitívan értékelték a résztvevők. Az elégedettségi kérdőív értékelése során is megállapítottuk, hogy a fenntartó képviselői nyitottak voltak a kompetenciaalapú programcsomagok megismerésére, érdeklődtek a projekt fenntarthatósága iránt is. A konzultáció során megnyilatkozásaikban egyértelműen támogatták az ilyen típusú képzéseket (érzékenyítés), valamint a projekt munkáját.

Januárban megtörtént a pedagógiai munkát segítők, a dajkák érzékenyítő képzése is. A kompetenciaalapú óvodai programcsomag az óvónő és a dajka együttműködésének külön fejezetet szentel, hiszen az inkluzív pedagógiai gyakorlat a segítők nélkülük elképzelhetetlen. A képzés során a tréning jellegű szituációs játékokkal az volt a célunk, hogy a dajkák önismeretét, empátiás készségét fejlesszük. Az attitűd-váltásban jelentősnek mondható a képzés hatása, bár a befogadó pedagógia gyakorlata eddig sem volt ismeretlen számukra. Érzékenyen reagáltak a roma gyermekek integrációjára és az óvoda – iskola átmenet újszerű szemléletére, mivel saját élményeik is vannak ezekről a területekről. A képzést nagyon pozitívan értékelték a résztvevők, az intézményvezetőktől és óvodapedagógusoktól azóta is kapjuk az elismerő véleményeket, hiszen több esetben közvetlenül tapasztalták a változást, és a képzésen szerzett élményeiket is megosztották velük.

6.2. Közbeszerzési eljárás

A projekt megvalósítása során a pályázattal elnyert pénzösszeg egy jelentős részét a képzések megszervezése mellett az infrastruktúra fejlesztésére fordíthattuk. Közel 18 MFt állt rendelkezésünkre a korszerű digitális eszközök beszerzésére, a számítógépes oktatótermünk felújítására, valamint az intézményi fejlesztő csoportok munkáját segítő informatikai eszközök beszerzésére. Mivel az összeg meghaladta a nemzeti értékhatár felét, ezért közbeszerzési eljárást kellett lefolytatnunk. Pályázati kiírásunkra 29 pályázat érkezett be, ezek közül kellett a legelőnyösebb ajánlattevőt kiválasztanunk.

A közbeszerzési eljárás		A közbeszerzés során beszerzett javak megnevezése	Értéke
fajtája	tárgya		(eFt)
Nemzeti értékhatár felét meghaladó, egyszerű, nyílt, tárgyalás nélküli közbeszerzés (egy vagy több részre történő ajánlati lehetőséggel, eltérő szállítási ütemezéssel)	Szállítási szerződés informatikai eszközök beszerzésére (árubeszerzés)	1. Aktívtáblák: 8 db	3 973,4
		2. Laptopok, projektorok: 30 db laptop és 19 db projektor	10 269,4
		3. Komplex multimédiás számítógép-konfiguráció + LCD monitor: 15 db	3 621,1
		4. LCD monitor: 3 db (intézményi költségvetésből – egybeszámitási kötelezettség)	164,6
			18 028,5

[4. sz. táblázat]

A 4. sz. táblázat a közbeszerzési eljárás legfőbb paramétereit mutatja be.

7. Hogyan tovább? Lehetőségeink a program továbbvitelére és a fejlesztésére

A rendszerváltoztatás és az Európai Unióhoz való csatlakozásunk soha nem látott mértékű változási folyamatokat eredményezett a közoktatásban, melyekhez alkalmazkodni kell. Ehhez új ismeretekre és segítségre van szükség. Csak azok a tantestületek képesek a fejlesztésekre, akik képesek az iskolai élet és önmaguk munkájának elemzésére, rendelkeznek az önkontroll képességével, képesek megfelelő munkahelyi légkört teremteni, a megújuláshoz szükséges információkat megszerezni és feldolgozni. Az iskolai innovációk szakmai menedzselése, segítése joggal elvárt szolgáltatás a PSZK munkatársaitól. A Szolgáltató Központ alkalmazotti testülete képes a társadalmi változásokat észlelni, s megfelelően lereagálni a napi gyakorlatban. A projekt eredményeképp felkészülünk a kompetenciaalapú fejlesztés elterjesztésére, szaktanácsadói kultúránk fejlődni, színesedni fog. A hálózatépítési tevékenységünk beindít egy önmagát generáló folyamatot. A programba betervezett intézménylátogatások, szakmai fórumok és a disszeminációs ill. multiplikációs folyamatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a pedagógusok nyitottabbá váljanak egymás iránt. A fejlesztő csoportok az intézményen belül terjesztene, ugyanakkor azon kívül keresni fogják a jó gyakorlatot. A PSZK eddig is lehetőséget teremtett a pedagógiai innovációk megismerésére, s segítette az elméletek beépülését a gyakorlatba.

A XIII. kerületi Önkormányzat célja tudatos, kiszámítható, tervezhető minőségi szolgáltatást nyújtó nevelési-oktatási intézményhálózat működtetése. Ennek eredményeképp 12 óvoda és 6 általános iskola közvetlenül kapcsolódott projektünkhöz, és több iskola vállalkozott önállóan pályázatírásra. Célunk a továbbiakban, hogy a szakmai fejlesztésbe, a tapasztalatcserébe őket is bevonjuk, ill. a pályázatból most kimaradt intézmények részére is biztosítsuk a kompetenciaalapú oktatási rendszer kialakítását, fejlesztését.

A PSZK mint pályázó és a vele együttműködő, a projekt megvalósításában részt vevő kerületi óvodák és iskolák kinyilvánították azt a szándékukat, hogy a HEFOP 3.1.4 kompetenciaalapú fejlesztés elterjesztése projektben részt vegyenek. A projekt hangsúlyos része az új tudástartalmak átadása és ehhez kapcsolódóan a helyi implementáció segítése. Ehhez nagyon fontos a partnerek korrekt tájékoztatása, felkészítése az előttük álló feladatokra. A hálózatépítés során már a kezdetektől ügyeltünk erre. A képzések témavezetői az intézményvezetőkkel szorosan együttműködve alakítják ki a képzések ütemtervét. A megvalósítás során több olyan szakmai fórumot működtetünk, mely lehetőséget ad a tapasztalatok kicserélésére, a felmerült problémák kezelésére. Továbbra is működtetni akarjuk azokat a fórumokat, melyek a kompetenciaalapú oktatás társadalmi ismertségét,

elfogadottságát erősítik. A hálózatépítés része a szervezetfejlesztés mellett a szupervízió lehetőségének biztosítása is. Az intézményi implementáció megvalósításában fontos szerepe van a helyi fejlesztő csoportoknak, melyhez folyamatos mentorálást tervezünk.

A tanulás fogalmának átértékelődése megváltoztatja a pedagógus tanulási folyamatban betöltött szerepét, tanulásirányító tevékenységét, és szorosan együtt jár új pedagógiai eljárások kifejlesztésével, megtanulásával, új munkaformák alkalmazásával. A pedagógusok továbbképzésének és önképzésének segítését az akkreditált tanfolyamok szervezése mellett a nevelési értekezletek, munkaközösségi foglalkozások, kisebb szakmai teamek konzultációs lehetőségeinek előtérbe állításával tartjuk megoldhatónak.

A hálózatra csatlakoztatható, multimédiás tananyagok kezelésére alkalmas iskolai számítógépek megjelenése is merőben új képzési helyzetet teremtett az iskolákban. Számítógépes oktatótermünk nemcsak a projekt során megvalósítandó informatikai képzéseknek ad helyszínt, hanem lehetőséget teremt arra, hogy különböző szakmai csoportok szerveződjenek a kerületi pedagógusok köréből egy-egy probléma megoldására, egy-egy tantárgyi blokk multimédiás prezentációinak elkészítésére. Ezek a csoportok alkalmasak lehetnek arra is, hogy egy-egy területet, oktató programot, felhasználói illetve tananyagszerkesztő szoftvert jól ismerő pedagógus tudását átadja érdeklődő kollégáinak, így teremtve meg egy fejlesztő csoport kialakulásának lehetőségét. Az IKT kultúra terjesztése elősegítheti a gyors információs hálózat kialakítását, illetve annak működtetését. A PSZK már jelenleg is rendelkezik honlappal, ugyanakkor fontos, hogy a honlapunk tovább bővüljön; elektronikus portálként működjön, kialakítva benne az interaktív kommunikációs kapcsolat lehetőségét.

Pszichológusaink és szociális munkásaink is részt vesznek a program megvalósításában. A feszültségoldó, katalizátor szerep mellett lényeges, hogy a képzéseknek köszönhetően ők is alkalmassá válnak a szociális kompetenciák fejlesztésére, ezáltal aktívan segíthetnek az intézmények pedagógiai gyakorlatában.